

ויקרא רבה א, ז

לפני ולפנים. כן, בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה עשה לי משכן, על כל דבר ודבר שהיה עושה היה פותב עליו פאשר צוה ה' את משה. אמר הקדוש ברוך הוא כל הכבוד הזה עשה לי משה ואני מבפנים והוא מבחוץ, קראו לו שיכנס לפני ולפנים. לכך נאמר ויקרא אל משה.

פירוש מהרז"ו

כן. לפני ולפנים. צ"ע אם נכנס משה לקדשי קדשים. או להיכל לבד שהוא האוה"מ וכמשל כאן ויקרא וגו' מאה"מ. ועי' במ"ד פרשה י"ד סי' י"ט שלא נכנס אלא להיכל ומ"ש לפני ולפנים פי' שישמע מה שידבר מקדשי קדשים ע"ש בהדיא. ח לבד

העמק דבר שמות כו, לג

אלא מתחילה יש לדעת הא דאיתא בויקרא רבה (א,טו) שמשה היה נכנס תמיד לפני ולפנים. ולכאורה קשה, נהי שלא היה משה מוזהר מליכנס לשם כדתניא בתו"כ פרשת אחרי (ויקרא טז,ב) "דבר אל אהרן אחיך" 140 — 'אהרן בבל יבוא ואין משה בבל יבוא', מ"מ הרי כתיב ביום הקמת המשכן (להלן מ,לה) "ולא יכול משה לבא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן", וא"כ היאך נכנס בקודש הקדשים הרי היה שם הענן והשכינה תמיד בימי משה 141.

היה כבוד ה' והיה משה רבינו עומד שם, ונמצא לא היתה הפרוכת מפסיקה ומבדילה לגבי שכינה, אלא עשר אמות היה הגבול והדביר לפני 143. אבל אהרן היה מוזהר לבלי ליכנס "מבית לפרוכת" 140 אפילו במקום בליטה. וזהו דיוק הכתוב "והבדילה הפרוכת לכם" 144.

וא"כ, היה אותו מקום בליטה אמצעי בין שתי הקדושות, חמור מקדושת ההיכל וקיל מקדושת עשר אמות של קודש הקדשים, ומשום הכי היה משה יכול לעמוד שם, והיינו דכתיב "ובין 145 קודש הקדשים". והיא האמה טרקסין שהובא ביומא (נא,ב) 146 שהיה לו דין פנים וחוץ, כמו שכתב רש"י שם בשם הירושלמי 147. ומזה 148 ידע משה רבינו להמשיך את הבדים לחוץ.

אלא כך הענין, דכבוד ה' והענן לא היה אלא באורך עשר אמות של קודש הקדשים 142, והפרוכת היתה נמשכת לחוץ מעשר אמות ע"י הבדים שהיו בולטין כשני דדי אשה, ובמקום בליטה זו לא